

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การวิเคราะห์สถานการณ์การดูแลด้านสุขภาพจิตสำหรับผู้ดูแล
ของผู้พิการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่ากุมเกาะ
อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

ผู้เขียน นางสาวเจียรนันต์ จันทร์แก้ว

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. ดารารรณ ต๊ะปิ่นตา

บทคัดย่อ

การดูแลสุขภาพจิตสำหรับผู้ดูแลของผู้ที่มีความพิการ เป็นปัญหาที่สำคัญใน
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่ากุมเกาะ ที่นับวันมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นแม้จะได้มีการพยายาม
แก้ไขอย่างต่อเนื่อง ปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของผู้ดูแลของผู้ที่มีความพิการ และ
ครอบครัวในหลายด้าน การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ การดูแลด้าน
สุขภาพจิตสำหรับผู้ดูแลของผู้พิการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่ากุมเกาะ จังหวัดสุโขทัย
โดยใช้กรอบแนวคิดของ โคนาปีเดียน ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้าน
กระบวนการและด้านผลลัพธ์ โดยศึกษาใน กลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มบุคลากร
ทีมสุขภาพ กลุ่มแกนนำชุมชนหรือแกนนำสุขภาพ กลุ่มญาติ หรือ ครอบครัวของผู้ดูแลของผู้พิการ
และผู้ดูแลของผู้พิการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วน
บุคคล 2) แนวทางการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างรายบุคคลและรายกลุ่ม 3) แนวทางการสัมภาษณ์
ความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปหลังเข้าร่วมกิจกรรมของโรงพยาบาล 4) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
การดูแลของบุคลากรทีมสุขภาพและ 5) แบบประเมิน การรับรู้การดูแล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ
เชิงพรรณนา และนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่

ผลการศึกษาพบว่า ด้านโครงสร้าง 1) มีสถานที่ อยู่ในระยะปรับปรุงจึงยังไม่เหมาะสม
2) มีเครื่องมือและแบบคัดกรองเพียงพอ 3) มีงบประมาณเพียงพอ จากหลายแหล่งงบประมาณ 4)
มีอัตรากำลังในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ บุคลากรบางส่วนขาดทักษะและความมั่นใจในการ

ปฏิบัติงาน 5) นโยบายและแผนการดำเนินงานไม่มีความจำเพาะ 6) บุคลากรรับผิดชอบงานหลายหน้าที่และ 7) บุคลากรบางส่วนเท่านั้นที่สามารถปฏิบัติงานในส่วนการดูแลและส่งต่อได้

ด้านกระบวนการ 1) มีการคัดกรองสุขภาพจิตสำหรับผู้ดูแลของผู้พิการโดยการสังเกตและสอบถาม มีเพียงบุคลากรบางส่วนเท่านั้นที่ใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิต เช่น แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า ได้มีการวินิจฉัยโดยแพทย์ให้การรักษาโดยการใช้ยาและการรักษาทางจิตสังคม 2) มีการดำเนินกิจกรรมและโครงการเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพจิต แต่ยังไม่ครอบคลุม 3) มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพจิตสำหรับแกนนำสุขภาพและผู้ดูแล 4) มีการประสานความร่วมมือกับโรงพยาบาลชุมชนเพื่อส่งต่อการดูแล 5) ผู้ดูแลของผู้พิการใช้วิธีการเผชิญกับปัญหาโดยการทำสมาธิ พูดคุยกับเพื่อนบ้าน ทำงานอดิเรก ออกกำลังกาย และให้กำลังใจตนเอง 6) ญาติหรือครอบครัวให้การสนับสนุนทางการเงิน 7) แกนนำชุมชนและแกนนำสุขภาพสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในการคัดกรองสุขภาพจิต ให้การดูแลด้านจิตใจ และประสานการส่งต่อไปยังบุคลากรทีมสุขภาพโดยการสื่อสารทางวาจา

ด้านผลลัพธ์ 1) มีการคัดกรองสุขภาพจิตสำหรับผู้ดูแลของผู้พิการได้ครอบคลุม แต่ให้การดูแลได้ไม่ครอบคลุม และมีการบันทึกข้อมูลไม่สมบูรณ์ 2) ผู้ดูแลของผู้พิการส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองด้านสุขภาพจิต แต่ยังไม่เข้าใจในระบบการดูแลสุขภาพจิต 3) ญาติหรือครอบครัวไม่มีการเปลี่ยนแปลงความรู้ด้านการดูแลสุขภาพจิต เนื่องจากไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงพยาบาลจัดขึ้น 4) ญาติหรือครอบครัวไม่เข้าใจระบบการดูแลและบทบาทของตนเอง 5) กลุ่มแกนนำชุมชนหรือแกนนำสุขภาพ มีการเปลี่ยนแปลงความรู้เกี่ยวกับการดูแลด้านสุขภาพจิตสำหรับผู้ดูแลของผู้พิการ และเข้าใจในบทบาทตนเอง 6) ความพึงพอใจของผู้ดูแล และญาติหรือครอบครัวอยู่ในระดับดี

ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลด้านสุขภาพจิตสำหรับผู้ดูแลของผู้พิการ ที่มารับบริการใน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่ากุมเกาะ จังหวัดสุโขทัย โดยปรับโครงสร้าง กระบวนการ และผลลัพธ์

Independent Study Title	Situational Analysis of Mental Health Care for Caregivers of Persons with Disability, Phakumkao Subdistrict Health Promoting Hospital, Sawankaloke District, Sukhothai Province
Author	Miss Jearanan Junkeaw
Degree	Master of Nursing Science (Mental Health and Psychiatric Nursing)
Independent Study Advisor	Associate Professor Dr. Darawan Thapinta

ABSTRACT

Mental health care for caregivers of persons with disability is a significant problem of the Phakumkao Subdistrict Health Promotion Hospital. These mental health problems among this population were increasing nevertheless the hospital endeavor to fix them. Such problems impact the daily life of caregivers and their families in many ways. The objective of this study was to analyze the situation of mental health care of caregivers of persons with disability based on the Donabedian concept comprised of 3 components: structure, process, and outcome. The study included 5 sample groups: hospital administration, health personnel, community health leaders, relatives/families of caregivers of persons with disability, and caregivers of persons with disability. The instruments used for data collection were: 1) demographic data record form, 2) individual and group interview guide, 3) interview guide for changed knowledge after joining hospital activities, 4) observation form for caring behaviors of personnel, and 5) perception of care questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics. Data from interviews were categorized.

The results revealed that, in terms of the structure: 1) location designated for mental health care was under construction and not appropriate, 2) there were sufficient instruments and screening forms, 3) there was sufficient budget from a variety funding sources, 4) there were insufficient man power and, some personnel had no skills and confidence, 5) the policy and plan

was not specific enough, 6) personnel had too many responsibilities, and 7) few personnel had experienced regarding the referral system.

In term of the process: 1) screening mental health of caregivers was conducted by observation and interview; few personnel used the screening questionnaire for mental health for example depression questionnaire; physician made diagnosis and treat the patient with medication and psychosocial treatment, 2) activities and projects were setup for prevention mental health problems but not fully coverage, 3) psychoeducation was provided to health leaders and caregivers, 4) cooperation with community hospital for referral had been done, 5) meditation, talking to neighbors, doing hobbies, exercise and self-motivation were found as coping techniques among the caregivers, 6) relatives or families provided financial assistance, 7) community health leaders supported and helped screening for mental health, provide psychosocial support, and verbally referred caregivers to health personnel.

In terms of the outcome: 1) there was sufficient mental health screening among caregivers but insufficient provision of care with incomplete record, 2) most of caregivers revealed changes in knowledge about mental health self-care but there was no change in knowledge regarding the mental health caring system, 3) there was no change in knowledge among relatives/family of caregivers due to not take part in hospital activities, 4) relatives/families did not understand the care system and their roles, 5) community health leaders had knowledge change about mental health, and caring caregivers roles, and 6) caregivers and relatives/families were satisfied at a good level.

The results of this study could be used to develop a system for mental health care for caregivers of persons with disability in Phakumkao Subdistrict Health Promotion Hospital in Sukhothai province by modifying structure, process and outcomes.